Гістарычны матэрыял па перадгісторыі Мінсувязі

Са з'яўленнем пісьменнасці перадача паведамленняў на адлегласць з дапамогай ганцоў становіцца асноўным відам сувязі. На Русі гэта справа была сабрана ў руках дзяржавы значна раней, чым у іншых еўрапейскіх краінах.

У Маскоўскім княстве ў XIV - XV стагоддзях на ўсіх галоўных дарогах ад Масквы да перыферыі былі пабудаваныя станцыі - «Ямскія двары», або «ямы» для змены і кармлення коней, на якіх ганцы развозілі «гасударавы граматы» і іншую адміністрацыйную перапіску.

У другой палове XVII ст у Расіі была заснаваная рэгулярная, пастаянна дзеючая дзяржаўная пошта.

Прылічэнне у 1812 г. Паштовага дэпартамента да Міністэрства ўнутраных спраў паставіла работнікаў пошты ў асаблівыя ўмовы. Пры паступленні на службу паштовыя, а затым і паштова-тэлеграфныя служачыя павінны былі не толькі даваць прысягу, але і падпіску «аб непрыналежнасці да масонскіх лож і іншых таемных таварыстваў», а таксама пра няўдзел у забастоўках. Жанчыны былі дапушчаныя на працу ў паштова-тэлеграфнае ведамства у 1864 г. пры ўмове, што іх утрыманне не павінна перавышаць 800 рублёў у год, г.зн. на самыя ніжэйшыя пасады і толькі ў пэўнай прапорцыі да агульнай колькасці працуючых. Пры гэтым жанчыны павінны былі мець вельмі высокі па тым часе адукацыйны цэнз - сяроднюю адукацыю і веданне не менш дзвюх замежных моў. Толькі ў 1908 г. ім быў дазволены шлюб з асобамі, якія служаць не толькі ў паштова-тэлеграфным ведамстве, але і па-за ім «па запытанню на гэты прадмет дазволу начальніка».

На тэрыторыі Расіі ў XIX ст дзейнічалі самастойна паштовыя і тэлеграфныя ўстановы (канторы, паштамт, станцыі, аддзяленні). У 1864 годзе была створана земская (мясцовая, павятовая) пошта (у Беларусі развіцця не атрымала). Кіраванне і кантроль за дзейнасцю паштовых устаноў ажыццяўляў паштовы дэпартамент Міністэрства унутраных спраў, а за дзейнасцю тэлеграфных устаноў - тэлеграфны дэпартамент МУС.

22 мая 1884 г. Дзяржаўны Савет вынес рашэнне № 64 аб злучэнні паштовых і тэлеграфных дэпартаментаў МУС. Заснавана Галоўнае ўпраўленне пошт і тэлеграфаў. [Гісторыя Мінскай гарадской тэлефоннай сеткі (1896 - 2006) Э. Пятроўскі - Мн. 2006 г.]
Народны камісарыят пошт і тэлеграфаў РСФСР (1920 г.)
ЦК сувязі (лістапад 1926.)
Беларускае ўпраўленне сувязі (1933г.)
Наркамат сувязі (1943 г.)

Да 1941 года і адразу пасля заканчэння Вялікай айчыннай вайны Упраўленне Упаўнаважанага Міністэрства сувязі СССР пры Савеце Народных Камісараў Беларускай ССР выконвала абмежаваныя, у асноўным прадстаўнічыя і кантрольныя функцыі.

Фактычна абласнымі ўпраўленнямі сувязі рэспублікі непасрэдна кіраваў Народны Камісар Сувязі СССР.

У 1945 годзе Упаўнаважаным быў прызначаны Косаў В.А., былы начальнік Баранавіцкага ўпраўлення сувязі, які падчас вайны быў начальнікам Упраўлення паштовай сувязі Заходняга фронту. Усю сваю энергію і практычны вопыт ён уклаў у справу аднаўлення сродкаў сувязі, звяртаючы асаблівую ўвагу на згуртаванне калектываў вядучых, высокакваліфікаваных спецыялістаў у розных галінах сувязі рэспублікі.

У кастрычніку 1948 году функцыі планавання, фінансавання і апаратыўнага кіраўніцтва былі перададзены Кіраўніцтву Упаўнаважанага, што дазволіла канкрэтызаваць і палепшыць кіраванне гаспадаркай сувязі рэспублікі.

Вялікую ролю ў справе аднаўлення і развіцця гаспадаркі сувязі рэспублікі адыгралі кіраўнікі абласных упраўленняў сувязі: Мінскага - Жыгмунт В.М., Баранавіцкага - Гаравенка Ф.І. і Рахманаў Н.Е., Маладзечанскага - Аўсеп’ян П.К. і Кацовіч І.М., Віцебскага - Ражкевіч і Райхель С.С., Магілёўскага - Шацкі Г.Д. і Барсегян М.В. і інш.

У канцы 1954 года Упраўленне Упаўнаважанага было рэарганізавана ў Міністэрства сувязі БССР і першым Міністрам сувязі Беларускай ССР быў прызначаны адзін з вядучых спецыялістаў краіны ў галіне дальняй сувязі Афанасьеў П.В., намеснікамі міністра - Косаў В.А., Жыгмунт В.М., Кваша І.М.

Міністэрства сувязі БССР зрабіла вялікую працу па падборы, расстаноўцы і падрыхтоўцы кіруючых кадраў, пачынаючы з нізавых звёнаў-аддзяленняў і вузлоў сувязі. [«Гісторыя развіцця сувязі і радыёэлектронікі ў Беларусі (кароткі нарыс)» Гістарычная камісія Беларускага рэспубліканскага праўлення НТТРіЭ ім. А.С. Папова (старшыня Л.В. Касцюшка) - М.1966]

У пачатку аднаўленчага перыяду вельмі востра адчуваўся недахоп кваліфікаваных кадраў. Калі ў 1940 г. у гаспадарцы сувязі Беларусі працавала 175 інжынераў і 1750 тэхнікаў, то ў 1946 г. іх было ўсяго 102 і 326 адпаведна. Даводзілася шырока выкарыстоўваць спецыялістаў-практыкаў, рыхтуючы іх на кароткатэрміновых курсах і шляхам індывідуальна-брыгаднага вучнёўства. Становішча паляпшалася павольна, таму што вышэйшыя і сярэднія спецыяльныя навучальныя ўстановы сувязі не маглі забяспечыць патрэбаў тэхнічнай базы гаспадаркі сувязі, якая хутка расла.

Так, у 1956 г. у БССР працавала 173 дыпламаваных інжынера-сувязіста (40% штатнай патрэбы) і 628 работнікаў, якія маюць сярэднюю спецыяльную адукацыю (38,3% штатнай патрэбы). На 01.01.1967г. ужо налічвалася 494 дыпламаваных інжынера і 3405 тэхнікаў (40% і 73,3% штатнай колькасці адпаведна). [«Сувязь у Беларусі» Гістарычная камісія Беларускага рэспубліканскага праўлення НТТРіЭ ім. А.С. Папова (старшыня Л.В. Касцюшка) - М.1967]

Source URL: *https://www.mpt.gov.by/gistarychny-materyyal-pa-peradgistoryi-minsuvyazi*